

معرفی شرکت‌های تابعه وزارت نفت

(صرفاً ویژه شرکت‌های دارنده نیاز و مجوز استخدام)

وزارت نفت:

کشورمان جمهوری اسلامی ایران با برخورداری از ۸۳۶ میلیارد بشکه ذخایر درجای هیدروکربور مایع (نفت خام، مایعات و میعانات گازی) و حدود ۳۴ تریلیون متر مکعب ذخایر گازی و با قرار گرفتن در رتبه نخست دنیا از حیث برخورداری از مجموع ذخایر هیدروکربوری، در جایگاه بی‌بدیلی از لحاظ امنیت انرژی در جهان قرار دارد.

وزارت نفت وظیفه اعمال اصل مالکیت و حاکمیت ملی ایران بر ذخایر و منابع نفت و گاز، همچنین تفکیک وظایف حاکمیتی از تصدی در اداره و توسعه صنعت نفت و گاز کشور را برعهده دارد. ساختار سازمانی این وزارتخانه از یک ستاد مرکزی و ۴ شرکت تابعه شامل؛ شرکت ملی نفت ایران، شرکت ملی گاز ایران، شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی ایران و شرکت ملی صنایع پتروشیمی ایران تشکیل شده است و از طریق نظارت بر شرکت‌های فرعی خود، بر عملیات اکتشاف، تولید و بهره‌برداری، بازاریابی، توزیع و فروش نفت خام، گاز طبیعی و فرآورده‌های نفتی نظارت می‌نماید. تدوین سیاست‌های فنی و مهندسی مناسب برای نگهداری و حفظ تأسیسات صنایع نفت، گاز، پالایش و پخش و پتروشیمی و سایر تأسیسات وابسته، سیاست‌گذاری، هدایت و راهبری خرید و ساخت کالا در زنجیره تأمین و ایجاد بستری یکپارچه در کلیه بخش‌های بازرگانی و مراکز خرید صنعت نفت سیاست‌گذاری در فرآیند ارتقاء ساخت داخل کالا و تجهیزات مورد نیاز صنایع نفت، گاز، پتروشیمی و پالایش به منظور حمایت و خودکفایی، مدیریت ارتباط با سازندگان داخلی و بهبود توان سازندگان داخلی در جهت تأمین کالای به‌موقع، باکیفیت و قیمت مناسب و افزایش قابلیت اطمینان از تأمین کالا در شرایط بحرانی، ارتقاء نظام نگهداری و تعمیرات کارآمد بر مبنای نظام پیشگیرانه و کاهش هزینه‌های نگهداری و تعمیرات و مکانیزاسیون سیستم‌های مدیریت نت (نگهداری و تعمیرات) متناسب با توسعه روزافزون صنعت نفت، ساماندهی، سازماندهی و استقرار نظام پژوهش، فناوری و نوآوری در صنعت نفت، تلاش در جهت نیل به ساختار فناورمحور از طریق پژوهش و فناوری در تعامل با واحدهای عملیاتی و اجرایی در سطح صنعت نفت از جمله حوزه‌های وظایف مجموعه وزارت نفت است. این وزارتخانه علاوه بر تأمین نیازهای اصلی انرژی، بخش قابل توجهی از درآمد ارزی دولت را از طریق صدور نفت خام و فرآورده‌های نفتی، تأمین می‌کند.

وزارت نفت از معاونت‌ها، اداره کل‌های ستادی و واحدهای مستقل وابسته به وزارت (پژوهشگاه صنعت نفت، دانشگاه صنعت نفت، موسسه مطالعات بین‌المللی انرژی)، شرکت‌های اصلی (شرکت ملی نفت، شرکت ملی گاز، شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی، شرکت ملی صنایع پتروشیمی)، شرکت‌های فرعی و تابعه تشکیل گردیده است که با توجه به مجوز استخدام صادره و به منظور آشنایی بیشتر داوطلبان ذیلاً صرفاً به توضیح مختصری از محل‌های خدمتی آتی پرداخته شده است:

معاونت نظارت بر منابع هیدروکربوری

در دنیای امروز دارا بودن منابع هیدروکربوری این امکان را به کشورها می‌دهد که با بهره‌گیری هوشمندانه و به‌موقع از ابزارهای سرمایه و فناوری در مسیر پیشرفت و توسعه گام بردارند و ایران به عنوان بزرگترین دارنده منابع و ذخایر هیدروکربوری در جهان از این قاعده مستثنی نبوده است.

ناگفته پیداست که با ظهور و افزایش مصرف انرژی‌های تجدیدپذیر و کاهش سهم منابع فسیلی در سبد انرژی جهان در دهه‌های آتی، سیاست‌های توسعه‌ای اثربخش در بهره‌گیری به‌موقع از این منابع در ایران ضرورتی اجتناب‌ناپذیر خواهد بود. با این اوصاف نقش آفرینی معاونت نظارت بر منابع هیدروکربوری وزارت نفت در اجرای وظایف حاکمیتی محوله و سیاست‌های ابلاغی بیش از هر زمان دیگری ضروری می‌نماید. راهبری و نظارت بر فعالیت‌های ذیل را می‌توان از اهم مسئولیت‌ها و وظایف معاونت نظارت بر منابع هیدروکربوری وزارت نفت برشمرد.

- اعمال حق حاکمیت و مالکیت عمومی بر ذخایر و منابع نفت و گاز کشور از طریق صدور پروانه اکتشاف و تولید، راهبری دبیرخانه‌ها و شورای‌های تخصصی ذیربط از جمله راهبری دبیرخانه‌های هیئت عالی نظارت بر منابع نفتی و شورای عالی مهندسی مخازن نفت و گاز و شورای عالی اکتشاف برای اجرای هرچه دقیق‌تر اعمال حق حاکمیت و مالکیت بر ذخایر هیدروکربوری.

- نظارت بر حسن اجرای سنجش‌های کمی و کیفی مبادلات نفت خام، گاز، میعانات و مایعات گازی و فرآورده‌های نفتی اصلی
  - راهبری و نظارت بر فعالیتهای مربوط به حوزه اکتشاف، حفاری، توسعه، تولید و ازدیاد برداشت از منابع هیدروکربوری
  - راهبری و نظارت بر تهیه، تدوین و انتشار سالانه گزارش آمار ذخایر هیدروکربوری کشور
- ساختار اصلی معاونت نظارت بر منابع هیدروکربوری بر پایه سه اداره کل شامل نظارت بر منابع هیدروکربوری و اکتشاف، نظارت بر بهبود و ازدیاد برداشت از مخازن و نظارت بر صادرات و مبادلات مواد نفتی شکل گرفته است.

الف- اداره کل نظارت بر منابع هیدروکربوری و اکتشاف

اداره کل نظارت بر منابع هیدروکربوری و اکتشاف در راستای تحقق وظایف حاکمیتی و مأموریت‌های حوزه بالادستی صنعت نفت فعالیت می‌کند. تعیین و تبیین سیاست‌ها، خط‌مشی‌ها، اهداف کلان و برنامه‌ریزی راهبردی در حوزه اکتشاف، حفاری، توسعه، تولید و اعمال حق حاکمیت و مالکیت عمومی بر ذخایر و منابع نفت و گاز کشور از طریق صدور پروانه اکتشاف، توسعه و بهره‌برداری و مدیریت منابع سازمانی، همچنین نظارت عالی بر حسن اجرای مفاد پروانه‌های صادره و فعالیتهای در زنجیره یکپارچه اکتشاف تا بهره‌برداری، انتقال، ذخیره‌سازی منابع هیدروکربوری از اهداف تشکیل این اداره کل بوده است.

ب- اداره کل نظارت بر بهبود و ازدیاد برداشت از مخازن

اداره کل نظارت بر بهبود و ازدیاد برداشت از مخازن بر اساس مصوبه شماره ۱۸۶۴۵۳/ت ۵۳۵۲۱ ه مورخ ۱۳۹۵/۰۷/۱۸ هیئت محترم وزیران تشکیل شده است. پیگیری تکالیف محوله در این سند، تعیین و تبیین سیاست‌ها، خط‌مشی‌های کلان و برنامه‌ریزی راهبردی در حوزه مطالعات مخازن، بهره‌برداری صیانتی، بهبود و ازدیاد برداشت از ذخایر و منابع نفت و گاز کشور مبتنی بر اسناد بالادستی و مدیریت منابع سازمانی و نظارت کلان بر طرح‌های مرتبط در راستای تولید صیانتی، بهینه‌سازی عملیات تولید و ازدیاد برداشت از منابع هیدروکربوری کشور و همچنین انطباق با برنامه‌های مصوب از اهداف تشکیل این اداره کل بوده است.

ج- اداره کل نظارت بر صادرات و مبادلات مواد نفتی

نظارت و راهبری فعالیتهای مربوط به حسن سنجش‌های کمی و کیفی مبادلات در چارچوب اسناد بالادستی مشتمل بر دستورالعمل اوزان و احجام ابلاغی هیئت دولت و ابلاغیه‌ها، مصوبات و دستورالعمل‌های وزارتی، با بهره‌گیری از تجهیزات اندازه‌گیری دقیق منطبق بر استانداردهای معتبر و مرتبط در کلیه مبادی صادراتی و مبادلاتی کشور در راستای صیانت از منابع وزارت نفت به نیابت از دولت در حوزه مقادیر تولید، صادرات، واردات و مبادلات نفت خام، گاز، میعانات گازی و مایعات گازی و فرورده‌های نفتی اصلی از اهداف تشکیل اداره کل نظارت بر صادرات و مبادلات مواد نفتی بوده است.

پژوهشگاه صنعت نفت:

پژوهشگاه صنعت نفت در آغاز با نام «اداره توسعه تحقیقات شرکت ملی نفت ایران» در سال ۱۳۳۸ تأسیس شد و هدف اولیه آن، تحقیق و پژوهش در زمینه کاربرد مواد نفتی بود. بعد از پیروزی انقلاب اسلامی، نام این سازمان به «مرکز پژوهش و خدمات علمی» تغییر یافت و به توسعه فعالیتهای در راستای اهداف مورد نظر پرداخت. در سال ۱۳۶۸، این مرکز، طبق موافقت نامه اصولی شورای گسترش وزارت فرهنگ و آموزش عالی، «پژوهشگاه صنعت نفت» نام گرفت و با هدف انجام تحقیقات بنیادی، کاربردی و توسعه‌ای به فعالیتهای خود ادامه داد.

راهبرد پژوهشگاه صنعت نفت، ایجاد ارزش افزوده از راه تولید و تجاری‌سازی فناوری با رویکرد اصل انجام پژوهش برای توسعه و داخلی‌سازی فناوری‌های جدید است. فعالیتهای پژوهشگاه صنعت نفت در سه مجموعه: پردیس پژوهش و توسعه صنایع بالادستی نفت، پردیس پژوهش و توسعه صنایع پایین دستی نفت و پردیس پژوهش و توسعه انرژی و محیط زیست انجام می‌شود.

شرکت ملی نفت ایران:

شرکت ملی نفت ایران از سال ۱۳۳۰ تاکنون عهده دار سامان بخشیدن و سیاست گذاری فعالیتهای صنعت نفت اعم از اکتشاف، حفاری، تولید، پژوهش و توسعه و همچنین صادرات نفت و گاز بوده است. این شرکت با در اختیار داشتن ذخیره های عظیم هیدروکربوری، یکی از بزرگترین شرکت های نفتی جهان به شمار می آید. با پیشرفت دانش و فناوری صنعت نفت و پیچیده تر شدن مناسبت های اقتصادی و سیاسی، جایگاه شرکت ملی نفت ایران نیز ارتقاء یافته است. از این رو سیاست های ملی، منطقه ای و همکاری با کشورهای مهم صنعتی در زمینه تأمین انرژی و ایجاد ثبات در بازارهای جهانی نفت در دستور کار این شرکت قرار دارد. شرکت ملی نفت ایران مجموعه ای سازمان یافته از واحدهای مدیریتی (مدیریت امور بین الملل، مدیریت پژوهش و فناوری، مدیریت برنامه ریزی تلفیقی، مدیریت هماهنگی و نظارت بر تولید نفت و گاز، مدیریت فناوری اطلاعات و ارتباطات، مدیریت توسعه منابع انسانی، مدیریت امور مالی، مدیریت امور حقوقی، مدیریت اکتشاف، مدیریت بهداشت، ایمنی و محیط زیست، مدیریت نظارت بر طرح های عمرانی مناطق نفت خیز، مدیریت پشتیبانی ساخت و تأمین کالا)، واحدهای ستادی (روابط عمومی، هسته گزینش، حراست، امور بازرسی و پاسخگویی به شکایات، حسابرسی داخلی)، سازمانی (سازمان بهداشت و درمان، شرکت بهینه سازی مصرف سوخت)، شرکت های تولیدی (شرکت ملی مناطق نفت خیز جنوب، شرکت نفت مناطق مرکزی ایران، شرکت نفت و گاز پارس، شرکت نفت فلات قاره ایران، شرکت نفت و گاز اروندان، شرکت نفت خزر) و شرکت های خدمات فنی (شرکت ملی حفاری ایران، شرکت مهندسی و توسعه نفت، شرکت پایانه های نفتی ایران، سازمان منطقه ویژه اقتصادی انرژی پارس) است.

شرکت ملی مناطق نفت خیز جنوب:

شرکت ملی مناطق نفت خیز جنوب به عنوان بزرگترین شرکت تابع شرکت ملی نفت ایران با ۴۵ میدان و ۶۵ مخزن هیدروکربوری بزرگ و کوچک در گستره ای افزون بر ۷۰ هزار کیلومتر مربع از استان بوشهر تا شمال خوزستان، حدود ۸۰ درصد نفت خام و ۱۶ درصد گاز کشور را تولید می کند. در این قلمرو وسیع نفتی میدان های بزرگی هم چون اهواز، گچساران، مارون، آغاچاری، کرنج و پارس و بی بی حکیمه قرار دارند. در سال ۱۳۷۹ با توجه به سیاست ها و برنامه های وزارت نفت مبنی بر ایجاد تغییر و تحول در نحوه اداره فعالیت ها، ساختار سازمانی مناطق نفت خیز جنوب مورد بازنگری قرار گرفت و شرکت ملی مناطق نفت خیز جنوب در قالب یک ستاد مرکزی و نه شرکت فرعی شکل گرفت (۵ شرکت بهره برداری نفت و گاز و ۴ شرکت خدماتی و تخصصی) که پس از تغییرات مجدد طی سال های ۱۳۹۳ تا ۱۳۹۵، ۴ شرکت خدماتی و تخصصی منحل، و به عنوان مدیریت های ستادی تغییر ساختار دادند.

شرکت های تابعه شرکت ملی مناطق نفت خیز جنوب:

شرکت ملی مناطق نفت خیز جنوب دارای ۵ شرکت بهره برداری نفت و گاز است که براساس موقعیت جغرافیایی و میدان های اصلی کارون، مارون، آغاچاری، گچساران و مسجدسلیمان تأسیس شده اند.

۱-۱- شرکت بهره برداری نفت و گاز کارون

شرکت بهره برداری نفت و گاز کارون با مرکزیت اهواز مسئولیت راهبری و تولید صیانتی نفت، گاز و مایعات گازی از میدان های واقع در شهرستان اهواز و حومه از جمله بزرگترین میدان نفت خام ایران (اهواز آسماری و بنگستان) را عهده دار است.

۱-۲- شرکت بهره برداری نفت و گاز مارون

شرکت بهره برداری نفت و گاز مارون، بهره برداری و استحصال نفت خام و گاز از میدان های نفتی غرب رودخانه مارون (جراحی) شامل میدان های مارون، کوپال و شادگان را عهده دار است.

۱-۳- شرکت بهره برداری نفت و گاز گچساران

شرکت بهره برداری نفت و گاز گچساران، بهره برداری و راهبری عملیات تولید از میدان های پراکنده ای از جمله گچساران، بی بی حکیمه، سیاهمکان، رگ سفید، پازنان، منصورآباد، نرگسی و کیلور کریم را بر عهده دارد.

۴-۴- شرکت بهره برداری نفت و گاز آغاچاری

شرکت بهره برداری نفت و گاز آغاچاری با مرکزیت شهرستان امیدیه راهبری عملیات تولید فرآورش و انتقال نفت و گاز را از ۸ میدان نفت و گاز آغاچاری، کرنج، پرنج، پارسی، رامشیر، پازنان، رگ سفید و بخشی از میدان مارون واقع در جنوب شرق استان خوزستان را عهده دار است.

۴-۵- شرکت بهره برداری نفت و گاز مسجدسلیمان

شرکت بهره برداری نفت و گاز مسجدسلیمان راهبری تولید و بهره برداری از میدان های نفت و گاز مناطق نفتخیز جنوب واقع در شمال خوزستان شامل «مسجدسلیمان»، «پرسیاه»، «عنبل»، «کارون»، «زیلایی»، «نفت سفید»، «هفتکل»، «قلعه نار»، «کبود» و «لب سفید» را به عهده دارد.

۲-۲- شرکت نفت مناطق مرکزی ایران:

شرکت نفت مناطق مرکزی ایران که در سال ۱۳۷۷ تأسیس گردیده، یکی از پنج شرکت تولیدی نفت و گاز و دومین شرکت تولید کننده گاز کشور می باشد. این شرکت مسئولیت تولید و توسعه اکثر میدان های خشکی در محدوده جغرافیایی استان های لرستان، کردستان، کرمانشاه، مرکزی، قم، ایلام، خراسان، آذربایجان های غربی و شرقی، اردبیل، فارس، بوشهر، هرمزگان و چهارمحال بختیاری را بر عهده دارد و در حال حاضر نزدیک به نیمی از گاز مورد نیاز کشور را تأمین می نماید. شرکت نفت مناطق مرکزی ایران مسئولیت توسعه و تولید بیش از ۸۰ میدان گازی و نفتی را بر عهده دارد. ستاد این شرکت که مسئولیت سیاست گذاری و تدوین استراتژی تولید و توسعه را به عهده دارد، در تهران و ستاد شرکت های بهره برداری نفت و گاز غرب، شرق و زاگرس جنوبی به ترتیب در شهرهای کرمانشاه، مشهد مقدس و شیراز واقع است.

شرکت های تابعه شرکت نفت مناطق مرکزی ایران:

شرکت نفت مناطق مرکزی ایران از ۳ شرکت بهره برداری نفت و گاز زاگرس جنوبی به مرکزیت شیراز، شرکت بهره برداری نفت و گاز غرب به مرکزیت کرمانشاه شرکت بهره برداری نفت و گاز شرق به مرکزیت مشهد تشکیل شده است.

۲-۱- شرکت بهره برداری نفت و گاز زاگرس جنوبی

محدوده فعالیت این شرکت در استان های فارس، هرمزگان، بوشهر، کهگیلویه و بویراحمد و چهارمحال و بختیاری با مرکزیت ستاد در شهرستان شیراز می باشد. حوزه فعالیت این شرکت، تولید از میدان های مستقل گازی در چهار منطقه عملیاتی نار و کنگان، آغارودلان، سرخون و پارسیان و تولید نفت از میدان های جدید سروستان، سعادت آباد و انتقال به پالایشگاه شیراز می باشد. بخشی از گاز تولیدی جهت تزریق در میدان های شرکت ملی مناطق نفتخیز جنوب و بخش عمده آن به پالایشگاه های شرکت ملی گاز ایران و مایعات گازی آن نیز به پالایشگاه های شیراز، بندرعباس، پارسیان، فجرجم و جهت صادرات به بندر طاهری ارسال می گردد.

۲-۲- شرکت بهره برداری نفت و گاز شرق

فعالیت های این شرکت در محدوده استان های خراسان رضوی، شمالی و جنوبی با مرکزیت ستاد در شهرستان مقدس مشهد انجام می گیرد که شامل تولید گاز از میدان های خانگیران و گنبدلی است و گاز مورد نیاز شمال و شرق کشور را تأمین می نماید. گاز تولیدی و مایعات گازی استحصالی نیز به پالایشگاه گاز خانگیران (شهید هاشمی نژاد) ارسال می گردد.

۲-۳- شرکت بهره برداری نفت و گاز غرب

محدوده فعالیت این شرکت در استان های کرمانشاه، ایلام، خوزستان و لرستان با مرکزیت ستاد در شهرستان کرمانشاه می باشد که شامل بهره برداری از میدان های نفتی و گازی در مناطق عملیاتی چشمه خوش، دهلران، سرکان/ماله کوه، نفت شهر و تنگ بیجار است.

۳- شرکت نفت فلات قاره ایران:

این شرکت یکی از بزرگترین شرکت‌های تولیدکننده نفت و گاز دریایی جهان است که وظیفه استخراج و بهره‌برداری از میادین نفتی و گازی کشور در طول بیش از ۱۲۰۰ کیلومتر از گستره آب‌های نیلگون خلیج فارس (به استثناء پارس جنوبی و شمالی) و همچنین دریای عمان را با پیشینه بیش از نیم قرن تجربه بر عهده دارد. حوزه اصلی فعالیت شرکت نفت فلات قاره ایران منطقه خلیج فارس است که علاوه بر ایران، ۷ کشور تولیدکننده عمده نفت جهان (عراق، کویت، عربستان، بحرین، قطر، امارات، عمان) در حاشیه آن قرار دارند. بر همین اساس خلیج فارس به قطب انرژی جهان معروف شده است.

۴- شرکت نفت و گاز پارس:

شرکت نفت و گاز پارس به عنوان یکی از شرکت‌های زیرمجموعه شرکت ملی نفت ایران در اول دی ماه ۱۳۷۷ تأسیس شد. اهمیت تسریع در بهره‌برداری از میدان مشترک پارس جنوبی به عنوان بزرگ‌ترین مخزن گازی کشور و جهان که به تنهایی نیمی از ذخایر گاز طبیعی ایران را در خود جای داده است، ایجاب می‌کرد که سازمانی مستقل با ساختار اجرایی ویژه جهت راهبری آن ایجاد شود. در این راستا شرکت نفت و گاز پارس (سهامی خاص) طبق بند (الف) ماده ۵ اساسنامه شرکت مهندسی و توسعه نفت در ارتباط با توسعه میدان پارس جنوبی به همراه کلیه نفرات و امکانات موجود و حساب‌های مربوطه به این شرکت منتقل شد. این شرکت مسئولیت توسعه تمامی فازهای میدان گازی پارس جنوبی در بخش‌های پالایشگاهی و فراساحل و همچنین توسعه میادین گازی فرزاد، بلال، کیش، پارس شمالی، گلشن و فردوسی و لایه نفتی پارس جنوبی را داراست.

۵- شرکت مهندسی و توسعه نفت:

شرکت مهندسی و توسعه نفت (متن) در سال ۱۳۷۳ به منظور مدیریت و نظارت بر روند اجرای پروژه‌های عظیم نفت و گاز در شرکت ملی نفت تأسیس گردید. شرکت متن در راستای اجرای پروژه‌های متعدد خشکی و دریایی با شرکت‌های پیمانکار/مهندسی گوناگون در داخل و خارج از کشور همکاری داشته و زمینه لازم جهت انتقال فناوری‌های مربوط به صنایع نفت و گاز وابسته به پروژه‌های فوق را به داخل کشور فراهم نموده است.

۶- شرکت ملی حفاری ایران:

شرکت ملی حفاری ایران یکی از شرکت‌های تابعه شرکت ملی نفت ایران می‌باشد و براساس اساسنامه، اجرای عملیات حفاری به منظور اکتشاف، تولید و بهره‌برداری از مخازن نفت و گاز و نیز تعمیر و ترمیم آنها، ایجاد چاه‌های تزریقی و انجام کلیه خدمات فنی وابسته اعم از قلمرو داخلی و فلات قاره را بر عهده دارد.

۷- شرکت پایانه های نفتی ایران:

شرکت پایانه های نفتی ایران به عنوان یکی از شرکت‌های تابعه شرکت ملی نفت ایران سازمانی است عملیاتی، تخصصی و حرفه‌ای که در حوزه‌های ذخیره‌سازی، اندازه‌گیری، ارائه خدمات آزمایشگاهی، عملیات صادرات و واردات نفت خام، مواد نفتی و میعانات گازی و خدمات دریایی فعالیت می‌کند و مأموریت اصلی آن پشتیبانی و کمک به تداوم پایدار تولید نفت و گاز کشور از طریق فرایندهای عملیات دریافت، ذخیره سازی، امتزاج، اندازه‌گیری و سنجش کمی و کیفی، بارگیری و تخلیه (صادرات و واردات) نفت خام و مواد نفتی تولیدی و مبادله ای (SWAP)، عملیات پهلودهی و جداسازی کشتی‌های نفتکش و همچنین تکمیل و ارتقای زنجیره‌ی ارزش نفت و گاز کشور و ایفای نقش شایسته در پایداری و انعطاف پذیری بهینه زنجیره تأمین انرژی ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی است.

۸- شرکت نفت و گاز اروندان:

شرکت نفت و گاز اروندان از شرکت‌های تابعه شرکت ملی نفت ایران به‌شمار می‌آید. این شرکت در زمینه بهره‌برداری و استخراج نفت در مناطق جنوب و غرب ایران فعالیت می‌کند.

هم‌اکنون شمار زیادی از میادین نفتی ایران در اختیار شرکت اروندان می‌باشد، این میادین عبارتند از: میدان نفتی دارخوین، میدان آزادگان، میدان نفتی یادآوران، میدان نفتی جفیر، میدان نفتی بند کرخه، میدان نفتی سوسنگرد، میدان نفتی اروند، میدان نفتی مشتاق، میدان نفتی خرمشهر، میدان نفتی امید، میدان نفتی سهراب، میدان نفتی مهر، میدان نفتی یاران و میدان نفتی سپهر. همچنین دفتر مرکزی این شرکت در خرمشهر واقع شده است.

۹- شرکت نفت خزر:

شرکت نفت خزر به عنوان یکی از شرکت‌های تابعه شرکت ملی نفت ایران در دی ماه ۱۳۷۶ تأسیس شد. این شرکت وظایف اکتشاف، توسعه و تولید منابع هیدروکربنی در حوضه خزر جنوبی و سه استان ساحلی مازندران، گلستان و گیلان را به عهده دارد. نظارت بر اجرای کلیه قراردادهای منعقد شده بین شرکت ملی نفت ایران و شرکت‌های بین‌المللی جهت مطالعه و توسعه میادین نفتی در دریای خزر و همچنین نظارت بر مسائل زیست محیطی مرتبط با عملیات اکتشاف و توسعه ذخایر نفت و گاز در دریای خزر نیز به عهده شرکت نفت خزر می‌باشد.

۱۰- سازمان بهداشت و درمان صنعت نفت:

ارایه خدمات سلامت در صنعت نفت ایران از بدو ورود این صنعت به ایران وجود داشته و پیشینه‌ای به قدمت خود این صنعت دارد. پس از ملی شدن صنعت نفت و تشکیل شرکت ملی نفت ایران، ارایه خدمات سلامت از طریق یکی از مدیریت‌های زیرمجموعه این شرکت انجام می‌شد. در سال ۱۳۷۷ سازمانی مستقل زیرمجموعه شرکت ملی نفت ایران تحت عنوان شرکت خدمات بهداشت و درمان صنعت نفت تأسیس گردید که امروزه به نام سازمان بهداشت و درمان صنعت نفت شناخته می‌شود. براساس اساسنامه، وظیفه ارایه خدمات بهداشتی و درمانی به کل شاغلین و خانواده کارکنان چهار شرکت اصلی شامل شرکت ملی نفت ایران، شرکت ملی گاز ایران، شرکت ملی صنایع پتروشیمی ایران و شرکت پالایش و پخش فرآورده های نفتی ایران و شرکت‌های زیرمجموعه آنها برعهده این سازمان قرار دارد. در حال حاضر این سازمان در پانزده منطقه جغرافیایی ارایه خدمات می‌نماید. این مناطق شامل: اهواز، آبادان، آغاچاری، گچساران، بوشهر، مسجدسلیمان، تهران، اصفهان، مرکزی و لرستان، شمال کشور، شمال غرب کشور، شمال شرق کشور، غرب کشور، فارس و هرمزگان، ماهشهر می‌باشد. این خدمات از طریق ۹ بیمارستان، ۱ دی‌کلینیک، ۲۳ پلی‌کلینیک، ۵۸ درمانگاه خانواده، ۹۴ درمانگاه سلامت کار و ۱۲۴ مرکز پزشکیاری ارائه می‌گردد.

۱۱- شرکت بهینه‌سازی مصرف سوخت:

شرکت بهینه‌سازی مصرف سوخت به‌عنوان یکی از شرکت‌های تابعه شرکت ملی نفت ایران براساس ماده ۱۲۱ قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور و با مأموریت اجرای سیاست‌های مرتبط با بهینه‌سازی مصرف سوخت در بخش‌های مختلف مصرف، اعمال مدیریت تقاضا، کمک به توسعه کاربرد انواع فناوری‌های نوین تبدیل انرژی در بخش‌های مختلف مصرف، کاهش هزینه‌های درازمدت ناشی از تقاضای انرژی، تدوین معیارها، ضوابط و دستورالعمل‌های مرتبط با بهینه‌سازی مصرف انرژی، جایگزینی اقتصادی حامل‌های انرژی همراه با توسعه به‌کارگیری ظرفیت‌های محلی انرژی و انرژی تجدیدپذیر به نیابت از وزارت نفت و اجرای کلیه فعالیت‌های مربوط به امور مزبور و تصدی و انجام هرگونه فعالیت علمی، پژوهشی، فنی، بازرگانی و سایر خدمات مرتبط با فعالیت‌های مذکور در سال ۱۳۷۹ تشکیل گردید.

شرکت ملی گاز ایران:

کاربرد گاز طبیعی به عنوان سوخت حرارتی تنها قسمتی از موارد متنوع کارایی این ماده ارزشمند به شمار می رود. اهمیت اصلی و واقعی گاز طبیعی با توجه به ارزش افزوده فراوان و قابلیت تبدیل به هزاران نوع کالای با ارزش اقتصادی در بخش صنعت پتروشیمی ظاهر می شود. نیاز روزافزون به گاز برای تأمین انرژی و سوخت و همین طور ارزش حاصل از فروش و صادرات برای سرمایه گذاری و راه اندازی صنایع مادر و زیر بنایی در کشور، اندیشه تمرکز بخشیدن فعالیت های مرتبط با صنعت گاز را تقویت کرد و در این رابطه طبق اساسنامه، شرکت ملی گاز ایران به عنوان یکی از چهار شرکت اصلی وابسته به وزارت نفت جمهوری اسلامی ایران با سرمایه اولیه ۲۵ میلیارد ریال در سال ۱۳۴۴ مطابق با ۱۹۶۵ میلادی تاسیس گردید.

این شرکت از بدو تأسیس تاکنون متناسب با روند توسعه اقتصادی و اجتماعی کشور و بهره گیری از گاز به عنوان یکی از منابع مهم در تأمین سوخت و تولید انرژی و تحصیل بخشی از ارزش مورد نیاز، تدریجاً با قابلیت ها و توانمندی ها و منابع و امکانات مختلفی از جمله نیروی انسانی متخصص و کارآمد با دانش و بینش علمی و نظری و نیز ابزارآلات، تجهیزات و ماشین آلات و کارگاه های متعدد و متنوع و پیشرفته برای اجرای عملیات شرکت دست یافته، به طوری که امروز قادر است کلیه امور مربوط را مطابق با استانداردهای معتبر بین المللی قابل قبول رسماً انجام دهد.

اکنون شرکت ملی گاز ایران یکی از ده شرکت بزرگ فعال در عرصه گاز در خاورمیانه و یکی از چهار شرکت اصلی وزارت نفت با سابقه بیش از ۵۷ سال است که وظیفه تأمین بیش از ۷۵ درصد از سوخت مورد نیاز کشور را بر عهده دارد. از این نظر شرکت ملی گاز ایران از جایگاه مهمی در داخل و خارج کشور برخوردار است که به تناسب نیازها و گسترش فعالیت های خود در داخل و خارج از کشور، نسبت به تغییر ساختار خود اقدام نموده است. این شرکت ضمن حفظ و تقویت توان خود در ابعاد سخت افزاری و نرم افزاری، نسبت به جذب نیروهای متخصص یا با آموزش و به روز رسانی توان نیروهای مجرب اقدام نموده است. در حال حاضر شرکت ملی گاز ایران دارای بیش از ۱۷۰۰۰ نیروی شاغل رسمی بوده و بیش از ۷۲۰۰ نفر نیروهای غیررسمی در خدمت آن می باشند.

۱- شرکت انتقال گاز ایران

شرکت انتقال گاز به عنوان بزرگترین زیرمجموعه شرکت ملی گاز ایران از ابتدای تأسیس شرکت ملی گاز ایران در سال ۱۳۴۴ تحت مدیریت شرکت پالایش و انتقال گاز فعالیت داشته است. این مجموعه عظیم در سال ۸۴ به عنوان مدیریت انتقال گاز از نظر ساختاری از بخش پالایش تفکیک و در پایان سال ۸۵ به شرکت انتقال گاز تبدیل گردید. این شرکت با به کارگیری ۲۰ درصد نیروی انسانی شاغل در صنعت گاز، وظیفه خطیر مدیریت، حفظ، نگهداشت و بهره برداری از ۷۰ درصد دارایی های فیزیکی این صنعت عظیم را به عهده دارد. مهمترین وظیفه شرکت انتقال گاز ایران خرید و حق العمل کاری گاز طبیعی، اتان، گاز مایع و مایعات گازی از منابع تولید داخلی و خارجی و فروش به مبادی تعیین شده داخلی و پایانه های صادراتی و انجام سوآپ فرآورده های یادشده می باشد. این مهم توسط ده منطقه عملیاتی که شامل منطقه ۱ (خوزستان)، منطقه ۲ (اصفهان)، منطقه ۳ (تهران)، منطقه ۴ (خراسان)، منطقه ۵ (فارس)، منطقه ۶ (هرمزگان)، منطقه ۷ (همدان)، منطقه ۸ (آذربایجان شرقی)، منطقه ۹ (مازندران) و منطقه ۱۰ (بوشهر) می باشد، به انجام می رسد. این شرکت از لحاظ حجم خطوط لوله و تأسیسات تحت بهره برداری (بیش از ۳۶ هزار کیلومتر خط لوله و ۸۱ ایستگاه تقویت فشار گاز)، رتبه نخست را در آسیا و خاورمیانه و رتبه چهارم را در جهان پس از کشورهای آمریکا، روسیه و کانادا به خود اختصاص داده است. همچنین این شرکت پتانسیل انتقال بیش از ۲۸۰ میلیارد متر مکعب گاز در سال را دارا می باشد. فعالیت شرکت در حوزه ذخیره سازی گاز طبیعی به وسیله واحدهای توربو کمپرسوری مجتمع سراج، به منظور ذخیره گاز در فصول کم مصرف و استفاده در زمان های حداکثر مصرف (فصول سرد) با قابلیت تزریق و برداشت بیش از ۹۰۰ میلیون متر مکعب در سال انجام می پذیرد.

۲- شرکت مهندسی و توسعه گاز ایران

شرکت مهندسی و توسعه گاز ایران یکی از شرکت های تابعه شرکت ملی گاز ایران است که بر اساس نظام اجرایی طرح های صنعت نفت پایه گذاری شده است. این شرکت به عنوان یکی از شرکت های مهندسی و ساخت طرح های صنعت نفت و گاز کشور مسئولیت مطالعات فنی، اقتصادی، مهندسی پایه و تفصیلی، تأمین منابع و مدیریت اجرای طرح ها و پروژه های مصوب شرکت ملی گاز ایران را در راستای اهداف چشم انداز ۲۰ ساله و برنامه های ۵ ساله توسعه کشور با کیفیت مطلوب در زمان مقرر با هزینه بهینه بر عهده دارد. شرکت از طریق توسعه بسترهای همکاری فنی و تجاری با شرکت های بخش خصوصی و دولتی اعم از داخلی و خارجی به شرکت ملی گاز ایران کمک می کند تا زیرساخت های لازم برای تأمین پایدار انرژی گاز کشور و صادرات آن را توسعه دهد. شرکت مهندسی و توسعه گاز ایران یکی از سازمان های پروژه محور حوزه صنعت گاز در کلاس جهانی از طریق توسعه قابلیت های سازمانی و شبکه های همکاری ملی و بین المللی است.

۳- مدیریت هماهنگی و نظارت بر تولید

این مدیریت کلیدی عهده دار کنترل تولید و هماهنگی صادرات، برنامه ریزی تولید و کنترل کمی و کیفی محصولات تولیدی، برنامه ریزی صادرات و مدیریت عملیات صادرات، هماهنگ کننده بین سکوها های دریایی، پالایشگاه ها و مشتریان، تهیه گزارشات تولید و صادرات و ارائه به مراجع ذی صلاح، مدیریت ارتباط با مشتری، برقراری ارتباط با مشتری به منظور دریافت شکایات، ارزیابی میزان رضایت مندی مشتریان، نظارت بر سیستم های اندازه گیری محصولات تولیدی می باشد. پالایشگاه های گاز زیرمجموعه مدیریت هماهنگی و نظارت بر تولید به قرار زیر می باشد:

۳-۱- شرکت مجتمع گاز پارس جنوبی

شرکت مجتمع گاز پارس جنوبی، بزرگترین شرکت گازی ایرانی است که در سال ۱۳۷۷ به عنوان یکی از زیرمجموعه های شرکت ملی گاز ایران در زمینه تولید و بهره برداری از تأسیسات مستقر در خشکی فازهای ۱ تا ۲۴ میدان گازی پارس جنوبی تأسیس شد. این شرکت مسئولیت بهره برداری و پالایش میعانات گازی و گاز طبیعی تمامی فازهای میدان گازی پارس جنوبی را بر عهده دارد که در این راستا به عنوان بزرگترین تأمین کننده گاز طبیعی مصرفی داخل و صادرات خارجی نیز نقش آفرینی می نماید. شرکت مجتمع گاز پارس جنوبی همچنین مالکیت و مدیریت بر ۱۰ پالایشگاه گازی، در منطقه ویژه اقتصادی انرژی پارس واقع در بندر عسلویه، استان بوشهر را نیز در اختیار دارد.

۳-۲- شرکت پالایش گاز ایلام

شرکت پالایش گاز ایلام به منظور تأمین گاز طبیعی مصرفی استان ایلام و تقویت فشار گاز خط لوله سراسری در غرب کشور و همچنین تأمین خوراک پتروشیمی ایلام با پالایش گاز ترش میدان گازی تنگ بیجار در ۲۵ کیلومتری شمال غرب شهر ایلام و در شهرستان چوار احداث گردیده است. کار احداث و عملیات از خرداد ۱۳۸۰ آغاز و در پاییز سال ۱۳۸۶ مراحل راه اندازی اولیه آن صورت پذیرفت. ساخت این پالایشگاه در دو فاز تعریف شده است که در فاز نخست ۶ میلیون و ۸۰۰ هزار مترمکعب گاز ترش وارد پالایشگاه و پس از شیرین سازی، ۵ میلیون و ۴۰۰ هزار متر مکعب گاز طبیعی به خطوط انتقال گاز تزریق می شود. این پالایشگاه در فاز دوم نیز دریافت کننده افزون بر ۱۰ میلیون متر مکعب گاز ترش خواهد بود. اتان با ظرفیت تولید روزانه ۳۷۰ هزار متر مکعب، گاز مایع خام با تولید روزانه بیش از یک هزار و ۳۰۰ متر مکعب، میعانات گازی با ظرفیت روزانه ۱۲۰۰ مترمکعب و گوگرد نیز با ظرفیت تولید ۳۴۰ تن در روز، دیگر محصولات این پالایشگاه در فاز نخست خواهند بود و در فاز دوم، همه محصولات، ۵۰٪ اضافه خواهد شد.

۳-۳- شرکت پالایش گاز بید بلند

پالایشگاه گاز بید بلند در ۳۲ کیلومتری غرب بهبهان، ۱۸ کیلومتری شمال آغاچاری و ۳۵ کیلومتری جنوب شرقی شهرستان امیدیه در استان خوزستان واقع شده است. طراحی این پالایشگاه ابتدا به منظور پالایش گازهای ترش همراه نفت میدان نفتی آغاچاری و صادرات محصولات خروجی به خارج کشور صورت گرفت و ساختمان اولیه شامل ۵ واحد پالایش گاز با ظرفیت ۲۴۰ میلیون فوت مکعب در روز، برای هر واحد و قابل توسعه تا ۹ واحد در سال ۱۳۴۷ آغاز و در آذر ماه ۱۳۴۹ مورد بهره برداری قرار گرفت. طراحی پالایشگاه توسط شرکت Pritchard و ساختمان آن به وسیله شرکت Costain & Press و با نظارت گروه مهندسی و مدیریت ایران صورت گرفت.

۳-۴- شرکت پالایش گاز سرخون قشم

پالایشگاه گاز سرخون و قشم یک واحد پالایشگاه گاز است که در ۲۵ کیلومتری شمال شرقی بندرعباس قرار دارد و از سال ۱۳۷۵ شروع به کار کرده است. این شرکت در سال ۱۳۵۷ تأسیس گردید و فعالیت خود را در بخش استحصال و پالایش گاز طبیعی و میعانات گازی همراه و گاز مایع مربوط به میدان گازی سرخون در منطقه بندرعباس و میدان گازی گورزین در جزیره قشم آغاز نمود. ظرفیت تولید گاز از این پالایشگاه ۹ میلیون مترمکعب بود که با تعمیرات اساسی واحد شیرین‌سازی ظرفیت تولید به ۱۰ میلیون مترمکعب در سال ۱۳۹۳ خورشیدی افزایش یافت.

۳-۵- شرکت پالایش گاز شهید هاشمی نژاد (خانگیران)

پالایشگاه گاز شهید هاشمی نژاد معروف به پالایشگاه گاز خانگیران، یکی از نخستین پالایشگاه‌های گاز کشور است. فعالیت اکتشافی در سال ۱۳۳۱ در منطقه خانگیران به وقوع پیوست و نخستین چاه در سال ۱۳۴۱ به مخزن گاز شیرین شورریجه رسید و نوید طرح و اجرای تأسیسات گاز در این منطقه معنا پیدا کرد. تأسیسات نم‌زدایی جمالی‌نیا با تأمین خوراک از مخزن گاز شورریجه در سال ۱۳۵۲ به بهره‌برداری رسید و گاز مصرفی بخش محدودی از شهر مشهد از طریق یک خط لوله ۱۶ اینچی ارسال گردید. کشف مخزن بزرگ مزدوران در عمق ۳۷۰۰ متری زمین، شهرتی جهانی به منطقه خانگیران بخشید و به‌عنوان یک مخزن بزرگ و مستقل گاز بر روی تلکس خبرگزاری‌های جهان قرار گرفت. مخازن گازی منطقه خانگیران شهرستان سرخس شامل ۳ مخزن گاز شیرین با استعداد باقی‌مانده تولید ۱۷ میلیارد متر مکعب و یک مخزن گاز ترش عظیم با استعداد باقی‌مانده تولید ۳۰۰ میلیارد متر مکعب می‌باشد. بهره‌برداری از منابع گاز شیرین خانگیران در سال ۱۳۵۲ با ۳ حلقه چاه انجام گرفت و در سال ۱۳۶۲ بهره‌برداری از مخزن گاز ترش مزدوران هم‌زمان با راه‌اندازی پالایشگاه گاز شهید هاشمی نژاد با ۶ حلقه چاه آغاز گردید. مخزن گاز ترش مزدوران حاوی ۵/۳٪ گاز بسیار سمی و خطرناک سولفید هیدروژن (H₂S) و ۵/۶٪ گاز دی‌اکسید کربن (CO₂) می‌باشد؛ و مشابه این مخزن تعداد محدودی در حجم بالای تولید در سطح جهانی فعال است که از آن جمله به کشور کانادا می‌توان اشاره کرد. با توجه به وجود ذخایر عظیم گاز در نقاط مرزی کشور همسایه، مطالعات اکتشافی از جمله لرزه‌نگاری سه‌بعدی که یکی از پیشرفته‌ترین روش‌های اکتشافی نفت و گاز می‌باشد در منطقه مرزی سرخس انجام گرفته و بر مبنای نتایج مطالعات مزبور انجام برخی حفاری‌های اکتشافی نیز در نقاط مرزی و دشت سرخس در دستور کار است که نخستین چاه اکتشافی/تجدیدی نیز حفاری شده است.

۴- مدیریت هماهنگی امور گاز رسانی (شرکت‌های گاز استانی)

مدیریت گازرسانی به‌عنوان یکی از مدیریت‌های شرکت ملی گاز ایران با بهره‌گیری از جغرافیای ممتاز انرژی در منطقه و جهان در زمینه مدیریت توزیع گاز طبیعی کشور و جایگزینی اقتصادی انرژی پاک گاز با سایر سوخت‌های فسیلی از طریق مدیریت و پشتیبانی شرکت‌های گاز استانی نسبت به دریافت و توزیع پایدار، ایمن و مطلوب گاز طبیعی برای پاسخ به نیازهای متقاضیان و مشترکین خانگی، تجاری و صنعتی در گستره کشور ایران با پایبندی به قوانین و مقررات، استانداردهای ملی / بین‌المللی، به‌کارگیری فناوری‌های نوین، کارکنان متخصص و متعهد و زنجیره تأمین توانمند اقدام می‌نماید.

مدیریت گاز رسانی وظیفه مهم دریافت گاز از شرکت انتقال گاز و توزیع مستمر و مطلوب به کلیه مشترکین و پاسخگویی به انتظارات مردم عزیز و مسئولین محترم در کنار حفظ و نگهداشت شبکه‌های تغذیه و توزیع گاز و همچنین توسعه گازرسانی با اولویت اقدامات زیربنایی و اصلاح شبکه‌ها در راستای سیاست‌گذاری‌های ابلاغی را بر عهده دارد. با عنایت به اهمیت و گستردگی وظایف مدیریت گازرسانی در سطح کشور، بر اساس تصمیمات اتخاذ شده در سال ۱۳۷۹، انجام این وظایف مهم، در قالب شرکت‌های گاز استانی تعریف و در حال اجرا می‌باشد. از مهمترین وظایف مدیر گازرسانی می‌توان به مواردی همچون برنامه‌ریزی، هدایت، سرپرستی و نظارت بر کلیه فعالیت‌های معاونت‌های امور مهندسی و بهره‌برداری و امور برنامه‌ریزی و پشتیبانی و ... اشاره نمود.

شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده های نفتی ایران:

شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده های نفتی ایران در اسفندماه ۱۳۷۰ براساس اصل تفکیک فعالیت های بالادستی (اکتشاف و تولید نفت خام و گاز) از پایین دستی (انتقال نفت خام و فرآورده، پالایش، صادرات، واردات و توزیع فرآورده های نفتی) در وزارت نفت تأسیس و فعالیت های رسمی آن از سال ۱۳۷۱ آغاز شد. این شرکت به عنوان یکی از چهار شرکت اصلی وزارت نفت، راهبری و نظارت بر فعالیت شرکت های فرعی شامل شرکت ملی پخش فرآورده های نفتی ایران، شرکت خطوط لوله و مخابرات نفت ایران، شرکت پالایش نفت آبادان، شرکت پالایش نفت امام خمینی (ره) سازند اراک، شرکت ملی مهندسی و ساختمان نفت ایران و شرکت توسعه صنایع پالایش را بر عهده دارد. مأموریت های شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده های نفتی به سه نظام تولید، انتقال و توزیع (به عنوان حلقه های زنجیره ارزش فعالیت های پایین دستی) تقسیم می شود. علاوه بر سه نظام یادشده، مسئولیت ارائه خدمات مهندسی و مخابرات به شرکت های زنجیره تأمین را نیز بر عهده دارد.

۱- شرکت ملی پخش فرآورده های نفتی ایران

شرکت ملی پخش فرآورده های نفتی ایران شرکت دولتی پایین دستی است که در زمینه توزیع فرآورده های نفتی بنزین، **CNG**، گازوئیل و سوخت هواپیما در داخل کشور و مدیریت جایگاه های سوخت فعالیت می کند. این شرکت به عنوان زیرمجموعه ای از شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده های نفتی ایران، مالک شبکه ای از ۳۷۴۲ جایگاه پمپ بنزین، ۲۳۱۲ جایگاه سی ان جی و ۵۰ مرکز سوخت گیری هواپیما می باشد. پس از ملی شدن صنعت نفت و تأسیس شرکت ملی نفت ایران، سازمانی با وظایف توزیع و پخش فرآورده های نفتی، تحت عنوان اداره پخش و خطوط لوله در شرکت ملی نفت ایران شکل گرفت که در طول سال های بعد، با عناوینی چون امور پخش و فروش داخلی و نیز امور پخش و فروش محلی در تهران فعالیت داشت. در سال ۱۳۶۶ سازمان پخش فرآورده های نفتی از شرکت ملی نفت جدا شد و به عنوان یک شرکت سهامی خاص متعلق به شرکت ملی نفت ایران و تحت نام شرکت ملی پخش فرآورده های نفتی ایران تأسیس گردید. در سال ۱۳۷۰ در پی تجدید ساختار شرکت های تابعه وزارت نفت شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده های نفتی ایران تأسیس شد و بر اساس اصل جداسازی فعالیت های شرکت های بخش بالادستی از پایین دستی مالکیت شرکت ملی پخش فرآورده های نفتی به شرکت ملی پالایش و پخش واگذار گردید و هم اکنون این شرکت همچنان به عنوان زیرمجموعه ای از شرکت پالایش و پخش فعالیت می کند.

۲- شرکت خطوط لوله و مخابرات نفت ایران

شرکت خطوط لوله و مخابرات نفت ایران یکی از شرکت های زیر مجموعه شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده های نفتی ایران است که با مأموریت انتقال کلان مواد نفتی ایفای نقشی موثر در تأمین انرژی بخش های مختلف صنعتی و بهینه سازی اقتصاد ملی را بر عهده دارد. ۱۹۴ مرکز انتقال نفت، تأسیسات و فشار شکن به صورت شبانه روزی وظیفه انتقال ایمن نفت خام از مبادی تولید به ۷ پالایشگاه مهم کشور را بر عهده دارند. همچنین این شرکت، دریافت فرآورده از ۸ پالایشگاه و انتقال به مخازن انبارهای نفت متصل به خطوط لوله در سراسر کشور، تأمین سوخت مایع برخی از نیروگاه ها، فرودگاه ها و بخشی از خوراک صنعت پتروشیمی و در مجموع کنترل شبکه ای با کارکرد انتقال سالانه بالغ بر ۱۲۸ میلیارد لیتر مواد نفتی (معادل ۶۰ میلیارد تن کیلومتر) را از طریق افزون بر ۱۴ هزار کیلومتر خطوط لوله بر عهده دارد. نگهداری و بهره برداری پایدار، ایمن و اقتصادی از خطوط لوله، این شریان های حیاتی انتقال مواد نفتی با پشتیبانی شبکه مخابرات صنعتی از طریق ۲۹۸ ایستگاه مخابراتی با ضریب اطمینان بالا، جهت نیل به انجام این مأموریت خطیر صورت می پذیرد. در این راستا چشم انداز شرکت خطوط لوله و مخابرات نفت ایران دستیابی به جایگاه برترین شرکت در زمینه انتقال کلان، پایدار و ایمن نفت خام و فرآورده های نفتی و ارائه خدمات مخابرات صنعتی در خاورمیانه است.

۳- شرکت ملی مهندسی و ساختمان نفت ایران

شرکت ملی مهندسی و ساختمان نفت ایران عهده دار اجرای کلیه طرح های زیر بنایی در بخش پایین دستی صنعت نفت اعم از پالایشی، ذخیره سازی و انتقال و توزیع نفت خام و فرآورده های نفتی در سراسر کشور است. فعالیت این شرکت از گذشته های دور با طراحی و احداث انبارهای نفت و جایگاه های فروش مواد نفتی آغاز شد و با ایجاد پالایشگاه اول تهران و خطوط لوله سراسری نفت و گاز در طول سال های دهه ۱۳۴۰ با عنوان «مدیریت طرح های مخصوص» در شرکت ملی نفت ایران تداوم یافت. مسئولیت اصلی شرکت با آغاز برنامه اول توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در تمام زمینه های توسعه مرتبط با طراحی و احداث پالایشگاه های جدید، کارخانه های روغن سازی، خطوط لوله انتقال نفت خام و فرآورده، انبارهای بزرگ نفت، سکوهای حفاری دریایی، جمع آوری گاز از میدان های گازی و ده ها طرح و پروژه دیگر آغاز شد. شرکت ملی مهندسی و ساختمان نفت ایران پس از اصلاح ساختار در سازمان جدید که همسو با سیاست های کلان وزارت نفت و مبتنی بر نظام اجرایی طرح های صنعت نفت است، با اتکا به تجربیات ارزشمند حاصل از اجرای طرح های متعدد، برخورداری از نیروی انسانی کار آزموده و کار آمد و بهره گیری از تجهیزات نرم افزاری مدرن و روزآمد «مدیریت اجرایی طرح های توسعه ای صنعت نفت» را بر عهده دارد. شرکت ملی مهندسی و ساختمان نفت ایران به منظور ایفای نقشی شایسته در اجرای طرح های توسعه صنعت تلاش می نماید تا با تقویت هسته های مهندسی، تهیه بانک های اطلاعاتی، تدوین استانداردها، شفاف سازی رویه ها و بهره گیری از آخرین دستاوردهای علمی و فنی و در کنار آن جذب نخبگان و پرورش آنها نسبت به ارتقای توان علمی و فنی خود بیش از پیش اهتمام نماید.

۴- شرکت پالایش نفت آبادان

پس از پیدایش نفت خام در سال ۱۲۸۷ (۱۹۰۹ میلادی) در نواحی مسجد سلیمان، آبادان به دلیل نزدیکی به مناطق نفتخیز، قرار گرفتن در میان رودخانه های اروند و بهمینشیر، در فاصله ۷۱ کیلومتری خلیج فارس و قابل دسترسی به آب های آزاد دنیا انتخاب گردید. به همین منظور اولین کلنگ احداث پالایشگاه در سال ۱۲۸۷ (۱۹۱۰ میلادی) به زمین زده شد و پالایشگاه آبادان در سال ۱۲۹۱ (۱۹۱۲ میلادی) با ۲۵۰۰ بشکه در روز به عنوان اولین تصفیه خانه نفت کشور آغاز به کار نمود. در سال های جنگ بین المللی اول پالایشگاه آبادان به منظور دستیابی بیشتر به تهیه سوخت برای کشتی های جنگی، گسترش بیشتری یافت. توسعه پالایشگاه آبادان از سال ۱۳۱۲ (۱۹۳۲ میلادی) با لغو قرارداد موجود ANGELO IRANIAN و عقد قرارداد جدید نفتی شتاب بیشتری گرفت. نقطه عطف در قرارداد جدید این بود که پیش بینی های لازم برای تعلیم و آماده نمودن ایرانیان برای جانشینی خارجی ها بشود و به همین منظور پایه های دانشکده نفت آبادان نیز ریخته شد. این دانشکده در سال ۱۳۱۸ شمسی دایر و در سال ۱۳۱۹ افتتاح گردید. در جنگ بین الملل دوم بعد از آن که متفقین نفت و پالایشگاه برمه را از دست دادند، توجه بیشتری به گسترش پالایشگاه آبادان شد. آبادان بزرگ ترین پالایشگاه دنیا گردید و به دلیل تهیه و تحویل بنزین هواپیما در زمان جنگ به مقدار ۲۵۰۰۰ بشکه در روز شهرت جهانی دست یافت بطوری که تهیه بنزین هواپیمای جنگی متفقین از پالایشگاه آبادان سهم به سزایی در پیروزی آنان داشت. با ملی شدن صنعت نفت در سال ۱۳۲۹ و خروج خارجی ها در سال ۱۳۳۰، تأمین فرآورده های نفتی برای مصارف داخلی و نگهداری و محافظت صنعتی از این پالایشگاه عظیم به عهده کارکنان شاغل در آن زمان سپرده شد. پالایشگاه پیش از جنگ تحمیلی دارای چهار دستگاه تقطیر هر یک به ظرفیت تقریبی ۱۰۰۰۰۰ بشکه در روز، یک واحد تقطیر با ظرفیت ۱۳۰ هزار بشکه در روز، تعداد زیادی واحدهای تولیدی و پالایشی فرآورده متنوع و نیز ۸۵۰ مخزن ذخیره مواد نفتی بوده که در دوران جنگ بسیاری از واحد ها تخریب شدند و پس از پذیرش قطعنامه، فاز یک پالایشگاه با ظرفیت ۱۳۰ هزار بشکه در روز بازسازی و در ۱۲ فروردین ماه ۱۳۶۸ واحد تقطیر ۸۵ افتتاح و در مدار تولید قرار گرفت.

شرکت ملی صنایع پتروشیمی ایران:

صنعت پتروشیمی در ایران قدمتی ۵۰ ساله دارد و به دهه ۱۳۳۰ شمسی بر می‌گردد. در اواخر این دهه، وزارت اقتصاد وقت به منظور گسترش صنعت پتروشیمی در کشور، بنگاه شیمیایی کشور را تأسیس نمود و شرکت مزبور در سال ۱۳۳۷ طرح احداث کارخانه کود شیمیایی مروج در فارس را به اجرا گذاشت. لیکن از آنجا که رشد این صنعت نیازمند فعالیت‌های تخصصی گسترده‌تر و هماهنگ با صنعت نفت و گاز بود، به زودی ضرورت ایجاد سازمانی برای توسعه و هدایت صنعت پتروشیمی مشهود گردید و به همین سبب در سال ۱۳۴۲ شرکت ملی صنایع پتروشیمی با مالکیت دولت و تحت پوشش شرکت ملی نفت ایران تأسیس گردید و کلیه فعالیت‌های مرتبط با ایجاد و توسعه صنایع پتروشیمی در این شرکت متمرکز گردید.

شرکت پژوهش و فناوری پتروشیمی

در افق دراز مدت، شرکت پژوهش و فناوری پتروشیمی ارائه دهنده فناوری‌های مهم تولید محصولات پتروشیمی در کشور می‌باشد و رتبه اول تأمین‌کننده فناوری برای شرکت ملی صنایع پتروشیمی را خواهد داشت و به عنوان شرکتی در تراز جهانی، رقیبی جدی برای شرکت‌های ارائه دهنده فناوری در سطح منطقه خواهد بود و با فروش دانش در سطح بین‌المللی، برای ذینفعان منافع اقتصادی و برای کشور امنیت فناوری خلق خواهد نمود. این شرکت در پایان برنامه ششم توسعه کشور خودکفا و در پایان برنامه هفتم توسعه کشور شرکتی درآمدزا خواهد بود.

بیانیه مأموریت: شرکت پژوهش و فناوری متولی پژوهش و تولید فناوری در تمامی زمینه‌های مورد نیاز صنعت پتروشیمی می‌باشد و مأموریت‌های شرکت در حوزه‌های مختلف به شرح زیر می‌باشد:

- ایجاد استقلال و امنیت دانشی و فناوری برای صنعت پتروشیمی
- ایجاد ثروت از طریق انجام پژوهش و تولید دانش و فناوری
- انجام پژوهش در زمینه فرآیندهای تولید محصولات پتروشیمی و تبدیل پژوهش به فناوری و ارائه آن به مشتریان و ذینفعان
- انجام پژوهش در زمینه کاتالیست‌ها و مواد شیمیایی مصرفی در صنایع پتروشیمی و ارائه فناوری تولید این مواد به مشتریان و ذینفعان
- انجام پژوهش در زمینه به‌روز رسانی فناوری‌های به کار رفته در واحدهای تولیدی پتروشیمی با هدف افزایش منافع اقتصادی و افزایش ایمنی و کاهش اثرات زیست محیطی

- انجام پژوهش به منظور بهینه‌سازی فرآیندهای تولیدی و رفع موانع تولید
- انجام پژوهش در مسیر دانش‌های نوین و مرزهای دانش
- ارزش‌های بنیادین: شرکت پژوهش و فناوری پتروشیمی به عنوان متولی بومی‌سازی دانش‌های فنی مورد نیاز صنعت پتروشیمی، اصول زیر را به عنوان ارزش‌های بنیادین خود می‌داند:

- حفظ ارزش‌های اخلاقی، دینی و کرامات انسانی - صداقت و شفافیت در ارائه - رعایت حقوق معنوی دیگران - مسئولیت پذیری فردی و اجتماعی - مشارکت عمومی - پاسخگویی و احترام برای ذی نفعان - ارزش آفرینی - استفاده بهینه از سرمایه‌های ملی - تقویت خلاقیت و نوآوری - بهبود مستمر - حفاظت از حقوق دارایی‌های فکری، خرد جمعی، خلاقیت و نوآوری
- اهداف کلان: شرکت پژوهش و فناوری پتروشیمی با تکیه بر توانمندی کشور و دانش بومی، برنامه راهبردی تدوین شده خود را با هدف خلق دانش‌های فنی مورد نیاز صنایع پتروشیمی، بهینه‌سازی فرآیندهای تولیدی و به‌روز نمودن فناوری‌های واحدهای تولیدی تدوین نموده و در این مسیر تاکید بر مشتری محوری و سودآوری کلی برنامه‌ها برای ذینفعان و صاحبان سهام دارد. در این راستا اهداف کلان شرکت را در چهار حوزه به شرح زیر تعریف می‌نماید:

- تدوین دانش‌های فنی مورد نیاز صنعت پتروشیمی: - تدوین دانش‌های فنی تولید محصولات پتروشیمی - تدوین دانش فنی تولید کاتالیست‌های استراتژیک پتروشیمی - تدوین دانش فنی مواد شیمیایی استراتژیک پتروشیمی - تدوین دانش مورد نیاز صنایع تکمیلی پتروشیمی
- بهینه‌سازی و رفع مشکلات فرآیندهای واحدهای تولیدی
- بهبود دانش‌های موجود و گسترش مرزهای دانش
- توسعه دانش فنی‌های شرکت در زمینه توسعه محصول، توسعه کاربرد و توسعه فناوری